

Quicksan Wet
natuurbescherming
Bernhardstraat 16 te Boven
Leeuwen

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ►

Opdrachtgever:

Familie Loeffen
Bernhardstraat 16
6657 AE Boven Leeuwen

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	204878
Datum:	5-10-2023
Projectleider:	J. Loeffen
Opgesteld:	J. Loeffen
Gecontroleerd:	M. Leenen
Status:	Definitief
Versie:	2

© 2023 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	6
2.1	Huidige situatie.....	6
2.2	Voorgenomen werkzaamheden	7
3	Natuurwetgeving en -beleid	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Bescherming van soorten	9
3.3	Bescherming van gebieden.....	9
3.4	Bescherming van houtopstanden.....	10
3.5	Gelders Natuurnetwerk	11
4	Methode.....	12
4.1	Bureauonderzoek	12
4.2	Terreinbezoek.....	12
5	Beschermde soorten	13
5.1	Planten.....	13
5.2	Zoogdieren.....	13
5.2.1	Vleermuizen	13
5.2.2	Grondgebonden zoogdieren	15
5.3	Vogels	16
5.4	Reptielen.....	18
5.5	Amfibieën	18
5.6	Vissen.....	19
5.7	Ongewervelden	19
6	Beschermde gebieden.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6.1.1	Aanleiding	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6.1.2	Methodiek.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6.1.3	Uitwerking stikstofberekening.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7	Conclusie	20
7.1	Beschermde soorten	20
7.1.1	Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt	20
7.1.2	Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt	20
7.1.3	Algemene zorgplicht	20
7.2	Bescherming gebieden	20
7.3	Bescherming houtopstanden	21

7.4	Gelders natuurnetwerk	21
7.5	Geldigheid onderzoek.....	21
	Literatuurlijst.....	22
	Bijlage 1 Wettelijk kader Natuurwetgeving	23

1 Inleiding

Familie Loeffen is voornemens de kassen en bergruimte op het perceel aan de Bernhardstraat 16 te Boven Leeuwen (Afbeelding 1) te amoveren en een nieuwe schuur te bouwen.

In verband met deze voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

Afbeelding 1. Globale ligging van het plangebied (roze kader) aan Bernhardstraat te Boven Leeuwen (ESRI, 2023).

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied, perceel nummer 16, is bereikbaar middels een semi-verhard pad circa 140 meter ten zuiden van de Bernhardstraat te Boven-Leeuwen. Deze plaats ligt in de gemeente West Maas en Waal, provincie Gelderland. Aan de oost- en zuidzijde grenst het perceel aan een A-watergang. Verlichting is enkel aanwezig aan de noordzijde, waar een lantaarnpaal het pad verlicht. Langs de watergang ligt de oprit langs het woonhuis met aan de westzijde van het woonhuis een tuin.

De kassen staan direct achter het woonhuis en hebben een oppervlakte van circa 410 m². Tegen de kassen aan is een kleine (voormalige) hobbyruimte aanwezig, nu in gebruik als bergruimte. Aan de zuidzijde van de kas is een gedeelte bestaande uit golfplaten dak en wanden, deels in gebruik als kippenhok (binnenruimte) met een kleine doorgang naar buiten waar voor de kippen een afgesloten buitenruimte is. Verder groeien achter de bergruimte brandnetels, braam en enkele (verwilderde) planten als ruwe ossentong, paardenbloem en smalle weegbree (Afbeelding 2).

De kassen zijn in gebruik geweest als rozenkwekerij. Deze kwekerij is al meer dan 20 jaar geleden gestopt waarna de kassen zijn verouderd en in verval zijn geraakt. Dat is te zien aan het houtenskelet en het glas. Veel glasplaten zijn kapot of verdwenen doordat zij zijn weggewaaid of zijn ingestort. De verf van het houten skelet bladdert, het hout rot en is op veel plekken in slechte staat. Het voorste deel is in gebruik als moestuin, verder als opslag van oude tuinspullen, parkeergelegenheid van auto en aanhanger en (haard)hout. In de kassen groeien (wilde) planten. Langs de oostelijke zijkant groeit een grote hederadeels over de kas waardoor meerdere glasplanten zijn gebroken/afwezig zijn (Afbeelding 3).

Afbeelding 2. Indruk van het plangebied met links het achterste deel bedekt met golfplaten bij het kippenhok. Ook hier is te zien dat houten pilaren rotten en zijn ondersteund. Rechts de hobby/bergruimte, ook met enkel laag golfplaten dak. Op de punt is een stuk open waar een paartje houtduif broedt.

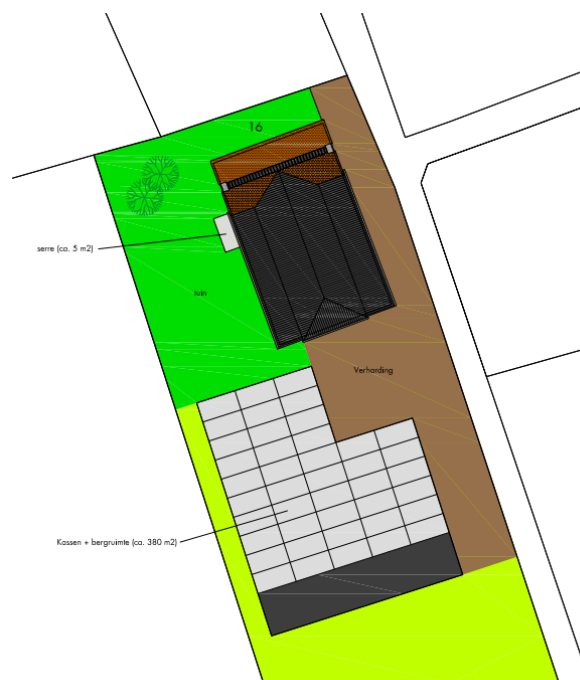

Afbeelding 3. Indruk van het plangebied met linksboven de heder, rechtsboven een deel van de moestuin. Links- en rechtsonder is de slechte staat van de kas te zien door ontbrekend glas en rot hout.

2.2 Voorgenomen werkzaamheden

Voorgenomen wordt de kassen (Afbeelding 4) geheel te slopen en de grond bouwrijp te maken. Er wordt rekening mee gehouden dat de ligusterhaag aan de westzijde/ter hoogte van de kas wordt verwijderd. In de nieuwe situatie wordt een schuur gebouwd in lengte richting van het perceel met een grootte van maximaal 200 m² (Afbeelding 5).

Het hele perceel heeft in de huidige situatie bestemming Agrarisch. Op aanvraag van de bewoners wordt de bestemming van het noordelijke deel omgezet naar bestemming Wonen. Daarbinnen valt de oprit, woonhuis, tuin en bestaande kassen/nieuwe schuur. Het deel daarachter maakt geen onderdeel uit van de plannen.

Definitief

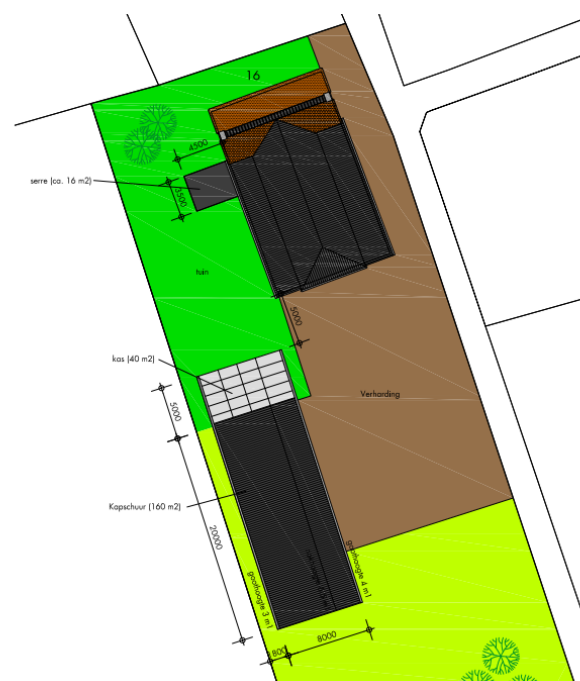
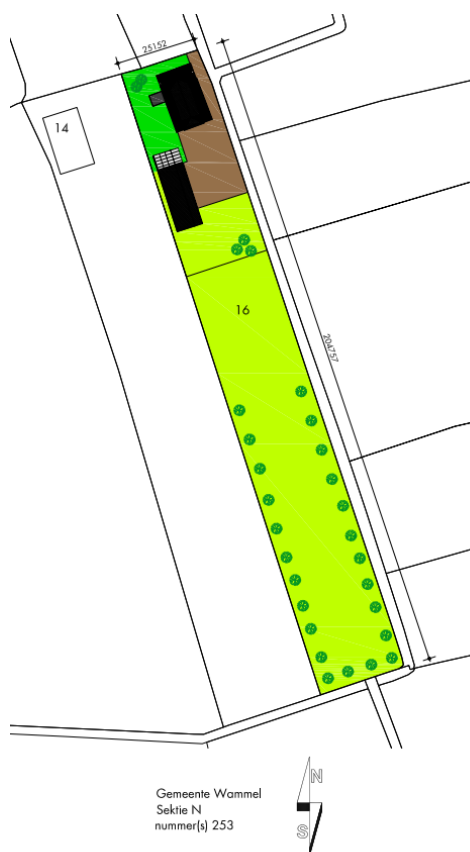
Bestaande toestand

Onderwerp : Herinrichting erf
Opdrachtgever(s) : Familie Loeffen
Bernardstraat 16
BOVEN-LEEUWEN
Datum : 19-01-2023
Gewijzigd : -
Schaal: 1:1000/300 Formaat: A3 Tek.nr.: 23_100B100

Kramer
ONTWERP & ADVIES
Ing. M.F. Kramer - Meander 4
5302 TL - ZALTBOMMEL
tel. (0418) 514379
K.v.K. Tel 11062638

Voorlopig ontwerp

Afbeelding 4. Schets van de bestaande kassen perceel Bernhardstraat 16 Boven Leeuwen (Kramer, 2023).

Definitief

Nieuwe toestand

Onderwerp : Herinrichting erf
Opdrachtgever(s) : Familie Loeffen
Bernardstraat 16
BOVEN-LEEUWEN
Datum : 19-01-2023
Gewijzigd : -
Schaal: 1:1000/300 Formaat: A3 Tek.nr.: 23_100B100

Kramer
ONTWERP & ADVIES
Ing. M.F. Kramer - Meander 4
5302 TL - ZALTBOMMEL
tel. (0418) 514379
K.v.K. Tel 11062638

Voorlopig ontwerp

Afbeelding 5. Voorlopig ontwerp van de nieuwe situatie met schuur (Kramer, 2023).

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan is het verplicht om te toetsen of deze leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedenbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Het plangebied ligt op circa 480 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken. De aard van de voorgenomen werkzaamheden maakt dat de effecten uitsluitend tot de plangebieden beperkt blijven. Gezien de beperkte omvang van de voorgenomen activiteiten, sloop en bouw op dezelfde locatie, is geen sprake van aantasting of mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Omdat er sprake zal zijn van het gebruik van mobiele werktuigen en extra aanvoer van materiaal bij sloop van de kassen, bouwrijp maken van de grond en bouw van een schuur kunnen effecten door stikstofuitstoot op voorhand niet worden uitgesloten. Bij de graafwerkzaamheden zal er sprake zijn van een stikstofemissie. Een stikstofdepositie berekening is noodzakelijk om te bepalen of de werkzaamheden een stikstofdepositie tot gevolg hebben op Natura 2000-gebieden. Dit is nader in een aparte rapportage.

In de gebruiksfase zijn er geen veranderingen met betrekking tot de huidige mate van stikstofdepositie. Een berekening van de gebruiksfase (nieuwe situatie) wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het omhakken of rooien van bossen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom:

- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;

- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten er meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of er hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Bij de voorgenomen werkzaamheden, amoveren kassen/bergruimte en bouw schuur, worden geen bomen gekapt waardoor de bescherming van houtopstanden niet van toepassing is.

3.5 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De Groene Ontwikkelingszone (GO) bestaat uit terreinen met een andere bestemming gelegen in de voormalige EHS.

Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit Natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van het GNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren.

Naast Gelders Natuurnetwerk bestaat ook de Groene Ontwikkelingszone. De Groene Ontwikkelingszone bestaat uit gebieden met andere bestemmingen dan natuur die ruimtelijk verweven zijn met het GNN en daar functioneel mee samenhangen. In deze gebieden wordt ingezet op versterking van die samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden.

Ligging en gevolgen plangebied

Het plangebied ligt niet in gebied dat is aangewezen als GNN of GO. Ook kent provincie Gelderland geen externe werking. Een nadere toetsing aan de GNN- of GO-kernkwaliteiten is niet noodzakelijk.

4 Methode

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). Deze is geraadpleegd in mei 2023 waarbij gegevens van een periode van 5 jaar zijn meegenomen.
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken zijn opgeslagen in deze database.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door Jessica Loeffen uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (Kader – Ecologisch deskundige). Het veldbezoek is uitgevoerd op 27 mei 2023 bij 17°C, zonnig weer met een windkracht van 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Het plangebied bestaat uit een verharde oprit, tuin met gras, fluitenkruid en aangeplante rozen en als erfafscheiding een ligusterhaag met zevenblad. In de tuin staan vier lindebomen en een (dunne) berk.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Door de functie van het plangebied als woonerf met aanplant, verharding in de kas en gebruik van deze, is ook geen geschikt biotoop aanwezig voor beschermde plantensoorten. Vanuit verspreidingsatlassen (zoals NDFF) zijn ook geen waarnemingen bekend van beschermde planten binnen of direct rond het gebied (NDFF, 2023).

Effecten en ontheffing

Beschermde plantensoorten kunnen op basis van het aanwezig biotoop en de functie van het plangebied worden uitgesloten. Ook zijn er geen gegevens van beschermde planten in of in de omgeving van het plangebied bekend uit verspreidingsatlassen. Derhalve zijn negatieve effecten op beschermde plantsoorten uit te sluiten en is een nader onderzoek of ontheffing Wet natuurbescherming niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde planten niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis en eventueel gewone grootoorvleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader – Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

De bebouwing in deze betreft een voormalige kas met bergruimte. De kas is door het gladde, enkelwandige glas, de open, tochtige ruimte en afwezigheid van een afgesloten deel met dubbele wanden ongeschikt als potentieel verblijf voor vleermuizen. Ook de kleinere bergruimte heeft geen spouw, is op plekken open en het golfplaten dak biedt geen ruimte tussen bijvoorbeeld dakplaten waar vleermuizen in of tussen kunnen kruipen.

In de tuin staan vier lindebomen. Deze blijven behouden en in de bomen zijn geen geschikte holten, kieren of spleten aanwezig waar boomgewonende vleermuizen gebruik van kunnen maken.

Foerageergebied en vliegroutes

De watergang langs het perceel met achterliggende weilanden waar paarden grazen en het groen dat aanwezig is in de tuin en aangrenzende tuinen/percelen maakt dat er geschikt foerageergebied voor vleermuizen aanwezig is.

Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals boomrijen en watergangen, welke als vliegroute kunnen dienen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden (Kader – Foerageergebieden en vliegroutes). In het plangebied is geen sprake van een lijnvormig element. De watergang langs de oostzijde van het perceel kan in gebruik zijn als vliegroute, al is deze beperkt qua grootte.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals boomrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dient te allen tijde gegarandeerd te blijven.

De werkzaamheden hebben geen effect op vleermuizen:

- *Geen effect op potentiële verblijfplaatsen*
De bebouwing (kas en bergruimte) is ongeschikt als potentieel verblijfplaats voor vleermuizen. Ook worden geen bomen gekapt en zijn in de bomen in de tuin verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uitgesloten. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van zowel gebouw bewonende als boom bewonende vleermuizen worden uitgesloten.
- *Foerageergebied niet essentieel.*
Het plangebied kan worden gebruikt als (onderdeel van) een foerageergebied. Door de grote mate aan verharding en beperkt oppervlakte aan groen is geen sprake van aantasting van een essentiële functie. Vleermuizen kunnen gebruik blijven maken van de watergang aan de oostkant van het perceel en omliggend groen.
- *Geen effect op eventuele vliegroutes.*
In het plangebied zijn geen potentiële vliegroutes aanwezig. De watergang zou als vliegroute kunnen worden gebruikt. Echter, deze is beperkt qua grootte en er zijn veel alternatieve lijnvormige elementen aanwezig waardoor geen sprake is van een essentiële functie. Ook blijft de watergang behouden en ongewijzigd. Een negatief effect op eventuele vliegroutes is uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor vleermuizen niet noodzakelijk.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: vos, haas, konijn, egel, bruine rat, diverse algemene muizen en eventueel ree op het perceel. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast kunnen een aantal van het plangebied gebruik maken als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Op basis van bekende verspreidingsgegevens zijn in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van bever (NDFF, 2023).

Van de beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zijn in het plangebied geen essentiële functies als verblijfplaatsen aanwezig. Zo ontbreken ter plaatse burchten (bever en eventueel boomarter), dichte takken- of steenhopen of bomen met holtes bij de voet/konijnenholen (kleine marters) of bomen met holten in de stam (boomarter). In de kassen zijn ter plaatse van de houtopslag geen grotere ruimte aanwezig waar steenarter kan verblijven: de kisten met hout zijn te smal en open. Er ontbreekt een zolder of kelder. Sporen als prooiresten, uitwerpselen of prenten zijn niet aangetroffen. Daarnaast wordt de ruimte dagelijks betreden zowel door de bewoners als diens honden.

Voor andere beschermde soorten zoals eekhoorn, das, otter en waterspitsmuis is geen geschikt biotoop aanwezig. Zo ontbreken bomen met nesten (eekhoorn), burchten (das), heldere, brede watergangen (otter) en watergangen met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie (waterspitsmuis). Voor meerdere van deze soorten ligt het plangebied ook buiten bekend verspreidingsgebied.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De uit te voeren maatregelen zullen naar verwachting leiden tot een tijdelijk en beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor bovenstaande soorten, de soorten met een bescherming als kleine marters, otter, das, bever, steenmarter, boommarter, eekhoorn en waterspitsmuis, geldt dat negatieve effecten van de geplande werkzaamheden zijn uit te sluiten. Het plangebied maakt wel onderdeel uit van het leefgebied van enkele van deze soorten bijvoorbeeld ter migratie tussen foerageergebieden al zijn ter plaatse van de werkzaamheden essentiële functies zoals voortplantingsplekken en verblijfplaatsen niet aanwezig. De aangrenzende watergang blijft behouden waardoor geschikt foerageergebied of migratiemogelijkheden aanwezig blijft. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten behoren onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken zijn niet aangetroffen ter plaatse van de kas/bergruimte. Zo ontbreken geschikte broedlocaties voor steenuil of kerkuil doordat de kas open is en een geborgen ruimte als een zolder ontbreekt. In bomen rondom de kas zijn geen nesten, kasten of sporen van aanwezigheid van uilensoorten aangetroffen. Ook voor roofvogels als buizerd of torenvalk ontbreken geschikte broedlocaties.

Huismus en gierzwaluw maken voor hun nestlocatie doorgaans gebruik van bebouwing. Zij gebruiken veelal pannendaken waar zij onder de pannen kruipen. De kas met het grote oppervlakte aan glas en de bergruimte met enkele, golfplaten bedekte platte dak, zijn voor beide soorten ongeschikt om te nestelen. Het is te open, glad en geschikte invliegopeningen naar geborgen ruimte bijvoorbeeld tussen dakplaten en pannen, ontbreken.

Genoemde soorten met jaarrond beschermd nest kunnen wel buiten het plangebied broeden. Het voorkomen van huismus, steenuil, kerkuil en buizerd is dan ook bekend. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied, zij het door de beperkte grootte en mate van groen in beperkte mate.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In het plangebied kunnen enkele vogelsoorten voorkomen waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als pimpelmees en koolmees. Nesten zijn niet waargenomen of bekend.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van open (buiten) gebieden en struwelen. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; zwarte kraai, kauw, ekster, merel, winterkoning, roodborst, Turkse tortel en houtduif. Binnen het plangebied is een nest bekend van winterkoning en merel in de aanwezige hederen en een nest van houtduif in een kleine ruimte in de bergruimte (Afbeelding 3). De hederen zijn dicht begroeid waardoor geen zicht is op de hoeveelheid nesten, de locatie van het nest/de nesten en of zij in gebruik zijn.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Onder deze bescherming behoren uilen, roofvogels, huismus en gierzwaluw. Voor deze soorten zijn geen geschikte nestlocaties aanwezig in de kas en bergruimte of daar direct rondom. Daarmee is er geen sprake van een negatief effect op nesten van vogels met jaarrond beschermd nest.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Voor vogels met jaarrond beschermde, functionele leefomgeving zijn in beperkte mate geschikt broedplekken aanwezig. Het gaat daarbij om de aanwezige hederen die deels naast en over de kas groeit. Indien aanwezig, zijn genoemde soorten goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Dergelijke alternatieve nestplekken zijn voldoende aanwezig in de directe omgeving, zowel op het perceel als daar omheen. Daardoor is geen sprake van een negatief effect op nesten van deze vogels. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze reden dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, of nesten van vogels wegnemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te verstoren, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Bekend is dat meerdere vogelsoorten in het plangebied broeden. De (sloop)werkzaamheden moeten dan ook buiten het broedseizoen worden uitgevoerd zodat wordt voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met de verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Wees daarom met name bij het verwijderen van de hederen alert op aanwezige nesten. Mocht ter plaatse een nest worden aangetroffen dat in gebruik is en mogelijk wordt beschadigd of ernstig verstoord, moet worden gewacht tot de vogel klaar is met broeden en de jongen het nest hebben verlaten.

Conclusie: werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, al moet jaarrond rekening worden gehouden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

5.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden. De aangrenzende watergang is vrij beperkte qua grootte en een goede oever- en watervegetatie ontbreekt, waardoor de watergang matig geschikt tot ongeschikt maakt voor ringslang om te foerageren of te dienen als migratieroute. Schuilmogelijkheden en essentiële onderdelen als takken- of bladhopen die door ringslang kunnen worden gebruikt als voortplantingsplek, ontbreken in het plangebied. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde reptielen in en rondom het plangebied (NDFF, 2023).

Effecten en ontheffing

Op basis van het aanwezige biotoop kunnen negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op essentiële functies voor beschermde reptielen worden uitgesloten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en eventueel kleine watersalamander kunnen beide locaties en het gebied daaromheen met aanwezige watergangen gebruiken als water- en landbiotoop.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Vanuit verspreidingsgegevens zijn waarnemingen bekend van kamsalamander ten noorden van het plangebied (NDFF, 2023).

Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander en rugstreeppad, worden niet verwacht in het plangebied vanwege het aanwezige, ongeschikte habitat voor deze soorten. Zo ontbreekt ter plaatse van het plangebied en de geplande werkzaamheden een goed vergraafbare bodem, heideterrein en goed ontwikkelde oever- en watervegetatie en is sprake van een steil talud en veel verharding in en rond de kas. Er zijn geen voedselarme wateren of geïsoleerde poelen aanwezig in het plangebied of daar direct rondom. Ook zijn geen waarnemingen bekend rugstreeppad in de directe omgeving (NDFF, 2023).

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De werkzaamheden zullen naar verwachting leiden tot een tijdelijk en beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Van de beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander en rugstreeppad, ontbreekt geschikt biotoop waardoor geen sprake is van negatieve effecten.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet noodzakelijk.

5.6 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen begrenzing van het plangebied is geen open water aanwezig waarmee het ontbreekt aan geschikt biotoop voor vissen. De aangrenzende watergang blijft behouden en ongewijzigd.

Effecten en ontheffing

Doordat aanwezigheid van vissen wordt uitgesloten, is geen sprake van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor vissen niet noodzakelijk.

5.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Voor de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) is in het plangebied geen geschikt biotoop aanwezig. Geschikt biotoop bestaat onder andere uit heideterreinen, heldere, goed ontwikkelde waterlopen met een rijke oever- en watervegetatie (platte schijfhoren), venranden, krabbenscheervegetaties (groene glazenmaker) en aanwezige grauwe wilgen (grote weerschijnvlinder). Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom beide locaties (NDFF, 2023).

Effecten en ontheffing

In het plangebied ontbreekt geschikt biotoop voor beschermde ongewervelden. Daarmee is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor ongewervelden niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Het slopen van de kas en bergruimte zal naar verwachting leiden tot een tijdelijk en beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als haas, konijn, gewone pad, bruine rat en diverse algemene muizensoorten. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Houd rekening met broedvogels

Verstoring van broedende vogels en vernieling van in gebruik zijn de vogelnesten moet worden voorkomen.

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Voor de geplande werkzaamheden geldt dat deze buiten het broedseizoen moet worden uitgevoerd doordat bekend is dat meerdere vogelsoorten in de aanwezige hederen broeden. Ook is het zicht te beperkt om te controleren of nesten aanwezig zijn en/of in gebruik. Mocht bij aanvang een nest worden aangetroffen dat in gebruik is en mogelijk wordt beschadigd of ernstig verstoord, moet worden gewacht tot de vogel klaar is met broeden en de jongen het nest hebben verlaten.

6.1.3 Algemene zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing is, bijvoorbeeld door de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten

In de directe omgeving van het plangebied liggen Natura 2000-gebieden. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstofdepositie van de sloop en bouw

Omdat er sprake zal zijn van het gebruik van mobiele werktuigen en aan- en afvoer van materiaal bij sloop van de kassen en bouw van een schuur, kunnen effecten door stikstofuitstoot op voorhand niet worden uitgesloten. Bij de graafwerkzaamheden zal er sprake zijn van een stikstofemissie. Een stikstofdepositie berekening is uitgevoerd om te bepalen of de werkzaamheden een stikstofdepositie tot gevolg hebben op Natura 2000-gebieden.

Met AERIUS-Calculator, versie 2022, is de stikstofdepositie berekend voor de sloop van de bestaande (deels) betonnen vloer in de kas en bouwphase van realisatie van een schuur. Hieruit blijkt dat de werkzaamheden leiden tot geen resultaten voor de betreffende situatie. Hiermee heeft de stikstofuitstoot als gevolg van de werkzaamheden geen significant negatieve invloed op de op de instandhoudingsdoelen van stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden. Een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel stikstof, is niet aan de orde voor de desbetreffende werkzaamheden. De ontwikkeling wordt uitvoerbaar geacht.

6.3 Bescherming houtopstanden

Er worden bij de geplande werkzaamheden binnen in het plangebied geen bomen gekapt. De bescherming van houtopstanden is daardoor niet van toepassing.

6.4 Gelders natuurnetwerk

Het plangebied ligt niet in gebied dat is aangewezen als GNN of GO. Ook kent provincie Gelderland geen externe werking. Een nadere toetsing aan de GNN- of GO-kernkwaliteiten is niet noodzakelijk.

6.5 Geldigheid onderzoek

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- Ministerie van Economische Zaken (2016). *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen*. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.

Waarnemingen:

- ndff-ecogrid.nl

Overige:

Natura 2000:

<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=6b1adc4e421a4c7ebcb84d7c12cb7af6>

GNN/ GO:

<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>

[Ruimtelijkeplannen.nl](https://ruimtelijkeplannen.nl)

AERIUS Calculator (2023)

Bijlage 1 Wettelijk kader Natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd².

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

² De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriele Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebied een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aangewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ►

www.eelerwoude.nl